

Un estudi de l'historiador cerdà Joan Peitx ha recuperat la figura de Calixte Freixa i Pla (Berga, 1843 – Llívia, 1920), un mestre d'obres i finalment reconegut com a arquitecte que va desenvolupar una part important de la seva trajectòria a la Cerdanya i l'Alt Urgell, però que també va projectar i deixar obra a Barcelona, Mataró i Sant Cugat del Vallès. Peitx defensa que Freixa és una figura d'abast català que ha estat poc estudiada i en reclama la posada en valor del llegat arquitectònic i polític, especialment a Llívia, on va viure, va ser alcalde i regidor durant anys i es va implicar en la vida associativa i pública del municipi. L'historiador planteja que la Cerdanya i Llívia li dediquin un espai o alguna acció pública que en preservi el nom.

Història local

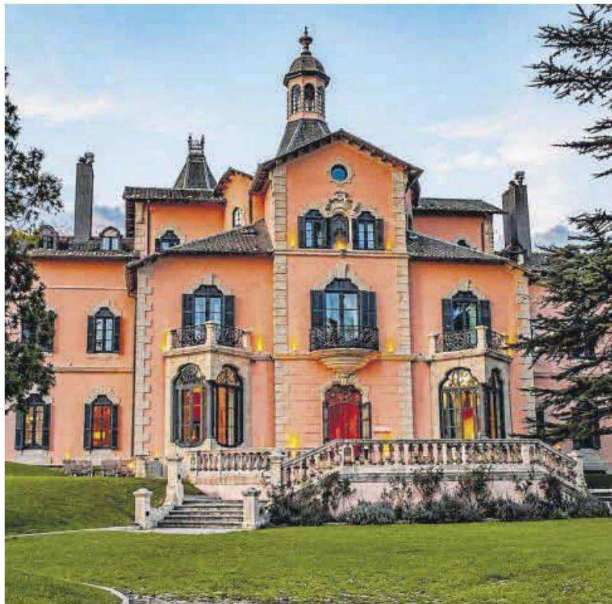
Un estudi de l'historiador Joan Peitx recupera la figura d'un arquitecte cerdà del XIX amb edificis emblemàtics a Barcelona, la Cerdanya i el Pirineu i reivindica el seu llegat i trajectòria política a Llívia, d'on també va ser alcalde.

Calixte Freixa, l'arquitecte oblidat que la Cerdanya va regalar al país

descoprensaiberica#biblioteca@puigcerda.cat

MIQUEL SPA
Puigcerdà

Turisme Cerdanya

La Torre del Remei de Bolvir, obra de l'arquitecte Calixte Freixa

El castell conegut com la Torre del Riu situat als afores d'Alp en la pujada a la Molina

Aj Alp

Calixte Freixa va néixer a Berga el 1843 i va obtenir el títol de mestre d'obres el 13 de febrer de 1867. La documentació conservada per la Universitat Politècnica de Catalunya permet seguir els seus primers passos professionals, mentre que una recerca publicada pel Museu d'Història de Barcelona el descriu com a mestre d'obres diocesà d'estil eclèctic i en documenta la titulació. La seva jerarquia com a arquitecte, però, va esdevenir ja indiscutible al llarg de la seva trajectòria, tal com ha remarcat Peitx, i així va quedar escrit a la seva esquela.

La trajectòria inicial la va desenvolupar sobretot a Barcelona i el seu entorn. Entre els primers projectes hi ha el convent de les Adoratrices de Barcelona, l'ampliació

de la fàbrica Santonja, el projecte d'eixample de Mataró, el palau del baró de Ribelles i diverses actuacions en edificis particulars. El 1878 va projectar Can Magí de Sant Cugat del Vallès, una casa de camp d'ús agrícola que encara es conserva i que el Mapa de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona identifica com una obra seva. Però progressivament la seva activitat es va desplaçar cap al Pirineu.

La petjada de Freixa a la Cerdanya és extensa. Peitx li atribueix, entre altres treballs, l'antic convent de les Carmelites Descalces de Puigcerdà, actual Museu Cerdà, de 1881; els plànols i el disseny interior del Casino Ceretà, de 1893; la reixa de la capella de la Mare de Déu de la Sagristia, de 1891; la re-

Freixa és autor d'edificis que són part de la vall com el Museu Cerdà o la Torre del Remei

Els seus edificis tenen un segell propi amb elements de defensa i un aire bizantí

modelació de Sant Domènec i també diverses actuacions a Llívia, entre les quals un escorxador que ja no es conserva. A Bolvir, Freixa és l'autor del santuari de la Mare de Déu del Remei, de 1891, i de la Torre del Remei, construïda el 1910. A Alp, el 1896 va intervenir en la transformació de la Torre de Riu, convertint l'antiga masia fortificada en un castell residencial d'estètica historicista. La cronologia recopilada per Peitx també inclou aquestes tres obres entre les més significatives de la seva producció pirinenca.

La seva obra va combinar diferents llenguatges. En les construccions religioses va recórrer a recursos neoromànics i neogòtics, mentre que en les edificacions civils va utilitzar solucions pròpies

de l'eclècticisme de l'època. El resultat és visible en edificis tan diferents com el Remei de Bolvir, la Torre de Riu o el Casino Ceretà. La seva activitat no es va limitar a la Cerdanya. Freixa va assumir encàrrecs religiosos al conjunt del Pirineu i va exercir com a arquitecte diocesà del bisbat d'Urgell. Entre les obres que se li atribueixen hi ha el projecte de substitució de l'antic santuari de la Mare de Déu de Núria, de 1889; el convent de la Punxa de la Seu d'Urgell, de 1900; l'església de la Missió, també a la Seu, de 1899, i l'església de Sant Vicenç d'Arledó, construïda entre 1901 i 1903. La seva intervenció en el Palau Episcopal de la Seu d'Urgell també està recollida en la documentació patrimonial municipal. El catàleg de béns protegits

de la ciutat identifica Calixte Freixa entre els autors de l'edifici, juntament amb altres arquitectes que hi han intervingut en diferents moments. El document considera especialment representativa la seva arquitectura neogòtica del segle XIX. La relació amb Llívia és, però, la que converteix Freixa en una figura especialment vinculada a la història de la Cerdanya. Hi va viure durant dècades i va participar activament en la vida política i social de la vila. Va ser alcalde entre 1895 i 1898 i entre 1916 i 1918, sis anys en total, i regidor entre 1899 i 1909 i durant el bienni 1914-1916, dotze anys de representació municipal. Peitx considera que el seu llegat mereix una major presència a Llívia, fet que l'alcalde, Albert Cruilles, ha entomat com a repte. ■